

Gepubliceerd op *Sovon.nl* (<https://www.sovon.nl>)

[Home](#) > Hitte heftig voor Huiszwaluwen

[1]

15 augustus 2019

Hitte heftig voor Huiszwaluwen

'Hittegolven gaan we steeds vaker meemaken. Ze worden heviger en langer in veel delen van de wereld.' Dat stelt [het klimaatrapport](#) [2] dat het IPCC vorige week publiceerde. Eind juli maakten we nog een forse hittegolf mee, zodanig dat het temperatuurrecord na 75 jaar doorbroken werd, en niet zo'n beetje ook. Hoe reageerden broedende Huiszwaluwen op de extreme temperaturen?

Door [Albert de Jong](#) [3]

In het kort

- Hitte brengt risico's op sterfte en vallende nesten met zich mee
- Rondvraag onder ruim vijftig nestonderzoekers
- Gevolgen van hitte verschillen sterk per kolonie
- Wat zijn jouw waarnemingen?

We deden een rondvraag onder de ruim vijftig vogelaars die meedoen aan het [nestonderzoek naar de Huiszwaluw](#) [4]. Ze kijken, net als vorig jaar, vrijwel wekelijks naar de toestand van een flink aantal nesten. Bij een hittegolf zoals die van 22-27 juli verwacht je dat de zwaluwen het zwaar te verduren krijgen. Hun nesten van klei of houtbeton (kunstmateriaal) hangen soms in de zon, aan de zuidkant van een gebouw. Eind juli zijn huiszwaluwnesten nog volop in bedrijf: er zitten soms nog grote jongen in van de eerste leg of wordt voor een tweede keer in gebroed. Er werden dan ook behoorlijk wat hijgende snaveltjes uit de nestopeningen gezien en soms zelfs dode jongen gevonden.

Waarom is hitte een probleem?

Hitte heeft grote invloed op de temperatuurregeling van vogels. Bij volwassen Huiszwaluwen is de lichaamstemperatuur overdag gemiddeld 41 graden, net ietsje warmer dan bij mensen. Als de omgevingstemperatuur ver oploopt, probeert een zwaluwlijfje daar zo goed mogelijk mee om te gaan. Vliegen kost veel energie en veroorzaakt warmte, waardoor het waterverbruik ook omhoog gaat en het vogellichaam sneller uitdroogt. In de schaduw stilzitten en de warmte uithijgen kost minder energie. Dat heeft echter als nadeel dat het ten koste gaat van de foerageertijd. Dan hebben we het nog niet gehad over de activiteit van hun voedsel: kleine insecten. Die is waarschijnlijk ook lager bij heet weer. In ieder geval leek het op het hoogtepunt van de hittegolf opvallend stil in de lucht.

Nesten in de schaduw van een brede overstek. Vermoedelijk presteren die bij hitte beter dan nesten die in de zon hangen. Foto: Peter de Boer

Risico's en enkele indrukken

Voor Huiszwaluwen zijn er meer risico's dan te lang moeten stilzitten. De temperatuur in nesten kan oplopen en nesten van klei kunnen dermate uitdrogen, dat ze afbrokkelen. In Drachten [stelde een nestonderzoeker vast](#) [5] dat bij een flink aantal nesten dode jongen te zien waren, zeer waarschijnlijk als gevolg van de hitte in juni en juli. Op locaties bij het Tjeukemeer (veengrond) en Rheden (zand) werden afgevallen nesten gevonden. Van twee andere plekken werd gemeld dat er niets aan de hand was en dat de nesten aan de schaduwkant hingen. Eén onderzoeker meldde twee dode jongen onder een nest aan de zuidoostkant (vanwege de hitte uit het nest gekropen?), terwijl een nest aan de noordkant wel succes had.

"In Drachten stelde een nestonderzoeker vast dat bij een flink aantal nesten dode jongen te zien waren, zeer waarschijnlijk als gevolg van de hitte in juni en juli."

Onfortuinlijk op zandgrond

Uit de analyse van gegevens over 2018 weten we dat de kans op afvallen van zelfgebouwde nesten samenhangt met de bodemsoort. Waarschijnlijk is het nestmateriaal op zand- en veengrond slechter dan op klei- en leemgrond en droogt het sneller uit, waardoor het zwak wordt. Bij warmte en veel zon wordt dat effect versterkt. Vorig jaar waren vooral nesten met tweede legfels op zandgrond te klos.

Lange termijngevolgen

We hebben nu twee zomers van onderzoek naar Huiszwaluwen achter de rug, elk met een hittegolf. De vraag dringt zich op wat zulke weersinvloeden uiteindelijk voor invloed op de vogels hebben. Gaan Huiszwaluwen vaker en significant last krijgen van hittegolven. Weten ze zich aan te passen? Interessante vragen die aansporen tot voortzetting van het nestonderzoek.

En wat zag jij?

Houd je zelf ook nesten van Huiszwaluwen in de gaten? We zijn benieuwd wat je hebt gezien in de afgelopen weken. Stuur je waarnemingen gerust even naar [dit e-mailadres](#) [6].

Geraadpleegd

- Climate Change and Land: an IPCC special report on climate change, desertification, land degradation, sustainable land management, food security, and greenhouse gas fluxes in terrestrial ecosystems. *H. 2: Land-Climate interactions*.
- Prinzing & Siedle 1988. *Ontogeny of metabolism, thermoregulation and torpor in the house martin Delichon u. urbica (L.) and its ecological significance*. *Oecologia* 76 (2):307-312
- Beetge, Lezel & Kruger, Kerstin 2019. *Drought and heat waves associated with climate change affect performance of the potato aphid Macrosiphum euphorbiae*. *Scientific Reports* 9 (1): 36-45
- Van den Bremer *et al.* (*in prep.*). Broedprestaties van Nederlandse Huiszwaluwen.

[Disclaimer](#) [Privacyverklaring](#) [Voorwaarden](#)

Bron-URL: <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/hitte-heftig-voor-huiszwaluwen>

Links

[1] <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/hitte-heftig-voor-huiszwaluwen>

[2] <https://www.ipcc.ch/report/srcc/>

[3] <https://www.sovon.nl/nl/content/albert-de-jong>

[4] <https://www.sovon.nl/nl/huiszwaluwnestonderzoek>

[5] https://twitter.com/Huiszwaluw_Dr88/status/1159732388446048256

[6] [https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/hitte-heftig-voor-huiszwaluwen](#)